VELFÆRDS FABRIKKEN

Tag udfordringen op!

20 velfærdsudfordringer fra unge med handicap

20

Fakta
– World Health Organization

15%

af verdens befolkning lever med et handicap

Udgivet af
Sammenslutningen af
Unge Med Handicap
www.sumh.dk

og

Teknologisk Institut
www.teknologisk.dk

2015

Fotos
Irina Boersma

Svanemærket tryksag
5041 0826 Lasertryk.dk

Introduktion

Hvordan føles det ikke at kunne give et andet menneske et kram, når man har lyst, fordi man ikke kan rejse sig fra sin kørestol? Hvad gør man, når man skal finde nye venner på Facebook, men ikke kan stave til deres navn? Og hvordan er det ikke at kunne komme på toilettet uden at få hjælp til det af et andet menneske? Det er nogle af de spørgsmål, du kan blive klogere på i dette katalog, og som forhåbentlig vil inspirere og give dig lyst til at være med til at finde løsninger.

Sammen med en masse unge med forskellige typer handicap, har vi identificeret nogle af de udfordringer, som fylder i dagligdagen, når man er ung og lever med en funktionsnedsættelse. Og nu inviterer vi alle, som har lyst og mulighed, til at være med til at udvikle løsninger på disse udfordringer. Vi indbyder derfor fagfolk fra offentlige og private virksomheder til at arbejde sammen med de unge, som kender udfordringerne på egen krop og eget sind. For vi tror, at vi udvikler de bedste løsninger, når vi gør det sammen.

God læselyst. Vi håber, at du vil tage udfordringen op!

#01

Giv et kram

Citat
– Lea

“Ens kropssprog er en essentiel indikator af, hvordan ens relation til et andet menneske er. Når man møder folk, starter man som regel ud med et håndtryk – et kram er skridtet videre – fra bekendtskab til venskab. Jeg kan ikke signalere på samme måde, om jeg vil have et kram eller ej, og derfor bliver bekendtskab-venskab-overgangen sværere.”

For kørestolsbrugere og mennesker, som har dårlig motorik, kan det at hilse på andre med et håndtryk eller et kram være udfordrende eller helt umuligt. Har du svært ved at styre armene eller holde balancen, kommer du let i akavede situationer i hilseøjeblikket. Den anden part oplever også udfordringen, idet de let kommer i tvivl om, hvordan de skal agere over for én som ikke kan række hånden frem eller rejse sig og kramme. Mennesker som er psykisk sårbare kan opleve samme udfordring, fordi de føler sig usikre i mødet med nye mennesker. Udfordringen mindsker muligheden for at opleve og give udtryk for tætte relationer til andre mennesker – og dermed føle sig ligeværdig med andre.

“Det er et helt basalt menneskeligt behov at udtrykke sig kærligt med kroppen. Men hvad gør man hvis ikke kroppen fungerer som andres? Kan vi lære danskere at give et klem med kinderne – som de gør i Sydeuropa? Kan man sende en smiley med øjnene? Her er virkelig store potentialer for sociale og teknologiske nyudviklinger.”

– John Paulin,
lektor på IT-Universitetet i København
Medlem af Velfærdsfabrikkens
Advisory Board

Citat
– Yakup

“Jeg får jo hjælp af personalet til at handle ind. Hvis jeg skulle gøre det på egen hånd, ville jeg tage de forkerte varer. Og jeg ville heller ikke kunne finde hen til supermarkedet alene.”

For mennesker med synshandicap eller ordblindhed kan noget så dagligdags som at handle ind være en stor udfordring. Er det en liter yoghurt eller en liter mælk du har fat i? Oksekød eller svinekød? Sodavand eller øl? Hvis du har vanskeligt ved – eller let ikke er i stand til – at læse indkøbssedlen eller mærkaten på dagligvarerne, kan du slet komme til at putte noget forkert i indkøbskurven. Samtidig opleves det som pinligt at skulle spørge andre om hjælp. Nogle beskriver ordblindhed med følelsen af ikke at kunne følge med – at det er som at være i sin egen boble.

”I skal forsøge at tage udgangspunkt i jer selv og tænke på, hvad der kunne være den vildeste løsning og den helt simple løsning. Alle køber ind og en af de nyeste teknologier, som er på vej ind på dette marked, er iBeacons. Denne teknologi kunne være interessant for jer at se på.”

– Anders Justian,
IT Project Manager i Living IT Lab
Medlem af Velfærdsfabrikkens
Advisory Board

#02

De forkerte varer

#03

Mobil læsehjælp

Citat
– Jonas

“Den største barriere er, at jeg altid skal have tekst ind på digital form – det tager lang tid. At du skal ind og have en skanner. Så hvis du bare hurtigt kunne tage et billede af det, og så er det inde – så kunne du læse på den måde.”

Det er svært at tilegne sig ny viden gennem læsning, når du er ung med ordblindhed. Det kan dreje sig om prøver eller opgaver i skolen eller teoriprøver, når du tager kørekort. Det er svært at læse prøveteksten – også selvom du får længere tid til at gennemføre prøven. Eksisterende hjælpeprogrammer fungerer ikke optimalt, da de er langsomme og udtaler ordene unaturligt. Der kan også være situationer, hvor du ikke har din computer – og dermed din læsehjælp – med dig: I motocrossklubben, når du skal læse manualen til motorcyklen for at kunne montere reservedele. I køkkenet, når du vil lave den der lækre burger, men ikke kan læse opskriften. Eller når du skal vælge vaskeprogram på vaskemaskinen og manualens ord ikke giver mening.

”Jeg har selv udviklet “Scan How”, som bliver brugt til at lave visuelle vejledninger. Min erfaring er, at det skal være nemt at lave vejledningerne. Det er der jo nogen, som skal gøre. Med hensyn til at læse og forstå, findes der integrerede funktioner i f.eks. smartphones og tablets, som kan læse og skrive det talte. Kunne disse funktioner tænkes ind i en helt ny spændende løsning, som I finder på?”

– Anders Justian,
IT Project Manager i Living IT Lab
Medlem af Velfærdsfabrikkens
Advisory Board

Citat
– Nadia

“Jeg bliver utryg, når jeg skal bruge touch screens, f.eks. i Bilka hvor man kan benytte ‘scan-selv’ betaling. Det gør, at jeg ikke føler mig så selvstændig, da jeg skal have hjælp til at benytte det.”

For mennesker med synshandicap eller nedsat finmotorik kan touch screens være en hindring, der gør, at de ikke kan betjene dagligdags apparater som vaskemaskine og komfur. Den glatte overflade på touch screens betyder, at de ikke kan føle knapper og dermed ikke betjene apparatet. Hvor skal du trykke for at få gang i apparatet? Efterhånden som touch screens bygges ind i flere og flere apparater – også i det offentlige rum – vokser omfanget af denne udfordring. Udfordringen begrænser udvalget af tilgængelige apparater og gør det sværere at klare sig selv i dagligdagen. Dermed reducerer udfordringen disse menneskers mulighed for at leve et selvstændigt liv.

“Fingrene flyver over skærmen, når vi skal bruge vores mobil, tablet og snart også på vaskemaskiner og andet udstyr. Det er nemt og elegant for dem, der kan. Men hvordan sikrer vi, at der også er adgang for dem, der ikke kan? Stemme- og øjenstyring er teknisk muligt. Men er vaskemaskinerne klar til det? Dem, der kan bygge en bro i alle de situationer, der i dag kræver præcis fingerkontrol, vil løse et stadigt voksende problem.”

– John Paulin,
lektor på IT-Universitetet i København
Medlem af Velfærdsfabrikkens
Advisory Board

#04

Touch me

#05

Få overblik

Citat
– Nina

“At kunne få andre til at udvikle sig og ‘vokse’ gennem min undervisning og kurser har altid været en kæmpe drøm for mig. Her føler jeg, at jeg udlever mit potentiale fuldt ud. Og når du som jeg, har et handicap, der ofte minder én om alt det, man ikke kan, bliver dette ekstra vigtigt.”

For mennesker med kognitive funktionsnedsættelser kan planlægning i forbindelse med det at modtage undervisning eller undervise andre være en udfordring. Det kan eksempelvis være vanskeligt at få overblik – også visuelt – over undervisningsmateriale. Har du svært ved at huske og at koncentrere dig, kan det gå ud over udbyttet af undervisningen eller muligheden for at stå for aktiviteter som kurser, workshops og temadage for andre. Er du ramt af denne udfordring, kan du have svært ved at gennemføre en uddannelse, passe et arbejde eller deltage i frivilligt foreningsarbejde. Kaos, usikkerhed og en følelse af at være gået i stå kan følge med udfordringen.

“At kunne planlægge og overskue elementer i det daglige er en universel udfordring, der både gælder mennesker med og uden funktionsnedsættelse. De løsninger, der findes på nuværende tidspunkt (husketavlen, dayplanner, diverse kalenderklienter), er alle til dels teknologidrevede løsninger. Vi ser mange perspektiver i denne udfordring, da en brugerorienteret idéudvikling ikke vil være bundet af teknologier, men i stedet bundet af brugerens behov, anvendeligheden og tilgængeligheden.”

– Jonas Holsbæk,
lektor på ergoterapeutuddannelsen
på Professionshøjskolen Metropol
Medlem af Velfærdsfabrikkens
Advisory Board

Citat
– Katrine

“Jeg kender flere unge – heriblandt mig selv – som ikke kan stå op eller har svært ved at gå ned bagerst i bussen. Vi bliver tit jaget væk fordi skiltningen henviser til gravide, folk med børn, folk der bruger stok eller sidder i kørestol. Hvis du har et usynligt handicap, så er det rigtig svært at bibeholde retten at sidde der stadigvæk.”

Mennesker med usynlige handicap kan opleve, at andre ikke tager det nødvendige hensyn og viser omtanke. De kan få skæld ud og blive jaget væk, når de benytter parkering reserveret mennesker med handicap eller særligt tilgængelige siddepladser i bus og tog. Skiltningen i det offentlige rum ekskluderer mennesker med usynlige handicap, idet piktogrammer i f.eks. busser og tog illustrerer gravide, ældre eller mennesker i kørestol. Mennesker med gangbesvær oplever at skulle diskutere med andre om retten til at benytte disse pladser. Det opleves grænseoverskridende at skulle bære et handicapskilt for at dokumentere sin ret. Det fjerner glæden ved at bevæge sig rundt i det offentlige rum. Udfordringen betyder, at nogle bliver hjemme i stedet for eller tager offentlig transport på skæve tidspunkter for at undgå for mange mennesker.

“Mange mennesker i Danmark og resten af verden lider af usynlige handicap. Denne udfordring rammer hovedet på sømmet i forhold til det at have et handicap og gerne ville blive taget hensyn til uden at føle sig stigmatiseret.”

– Jonas Holsbæk,
lektor på ergoterapeutuddannelsen
på Professionshøjskolen Metropol
Medlem af Velfærdsfabrikkens
Advisory Board

#06

Ikke til at se det

#07

Spildt mælk

Citat
– Mathias

“Når jeg skal åbne emballage, f.eks. en mælkekarton, er udfordringen, at jeg både skal holde på mælken og dreje på låget. Hvis jeg taber mælken, kommer der mælk ud over gulvet. Og jeg drikker mælk hver morgen.”

Når du har nedsat finmotorik eller nedsat muskelkraft i hænderne, kan det være svært at åbne emballage på dagligvarer. Mælkekartoner, flasker og glas med skruelåg og plastfolie på pålægspakker er eksempler på ting, som kan være umulige at få op. Eksisterende hjælpemidler fungerer ikke altid, og bruger du alternative redskaber til at åbne med, risikerer du at ødelægge indholdet. Det kan betyde, at emballagens udformning – frem for indholdet – bliver det afgørende kriterium for, hvilke varer du køber. Oplevelsen af at gå glip af ting du gerne vil have og af ikke at kunne klare dig selv i eget hjem følger med denne udfordring.

“At åbne emballage kan for mange synes som en ubetydelig lille handling, men for nogle mennesker er denne lille handling en stor udfordring, der påvirker deres daglige færden i betydelig grad. Udfordringen bliver særligt tydelig, når du begynder at tælle, hvor mange gange du i løbet af bare en enkelt dag åbner og lukker emballage.”

– Jeanette Strøm,
professionsbachelor i
Innovation & entrepreneurship
Medlem af Velfærdsfabrikkens
Advisory Board

Fakta
– Socialstyrelsen

Der anslås at være ca.

10.000

mennesker med cerebral parese (spastisk lammelse) i Danmark.

Citat
– Simon

“Jeg har svært ved at snakke med nye mennesker.”

Når du har et handicap – og for eksempel sidder i kørestol eller har talebesvær – kan du opleve, at andre mennesker misforstår dine handlinger eller ser ned på dig. Du bliver sat i bås og kaldt for dum. Du kan opleve, at folk undgår kontakt og henvender sig til din hjælper eller ledsager frem for dig selv. Der er mange fordomme om folk med handicap. Det får som konsekvens, at de føler mindreværd og tvivler på andres anerkendelse, når de møder nye mennesker. Problemet bunder ofte i uvidenhed, berøringsangst og misforstået hensyntagen. Hvad vil det sige at leve med en funktionsnedsættelse eller en kronisk diagnose – og hvordan tager vi hensyn på en respektfuld måde?

“At bruge teknologi til at fremme lige anerkendelse er ny vinkel på en velkendt udfordring. Kan vi opfinde den lille ting, der gør den store forskel for det ligeværdige møde mellem mennesker?”

– Villads Bach Petersen,
konsulent i Socialt
Udviklingscenter SUS
Medlem af Velfærdsfabrikkens
Advisory Board

#08

Fordomme

#09

Med det offentlige

Citat
– Michael

“Jeg har aldrig nogensinde været særlig vild med at tage det offentlige – både når jeg er alene, og hvis jeg er sammen med nogen – for du kan aldrig vide, hvad der sker med ruteomlægninger, forsinkelser, sporarbejde og kabeltyveri… alt muligt!”

Mange mennesker med kognitive eller fysiske funktionsnedsættelser – herunder kørestolsbrugere, hørehandicappede, svagtseende og blinde – oplever den offentlige transport som uoverskuelig og forvirrende. Frygt for at der sker uventede ting undervejs, f.eks. trafikændringer og -afbrydelser, afholder nogle fra at benytte bus og tog uden en ledsager. Men afhængigheden af en ledsager er et problem for mange, idet du med en ledsagerordning fra det offentlige kun har et begrænset antal tildelte timer om måneden. Det kan føre til, at du må vælge aktiviteter fra, alene fordi du er løbet tør for ledsagetimer. Transport med ledsager kræver også en del planlægning. Det kan afholde én fra at gøre impulsive ting – og fra at komme ud på egen hånd i det hele taget.

“Mange af os, der bruger den offentlige transport dagligt, tænker sjældent over, hvor besværligt det kan være for mennesker med handicap. Men det er en jævnlig udfordring for rigtig mange med handicap. Og for nogle bliver det så stor en forhindring, at de hellere lader helt være. Det kan gøres bedre og vil kunne gøre livet både sjovere og nemmere for mange mennesker – og hvem ved, måske kunne der findes løsninger, der kommer alle brugere af offentlig transport til gode?”

– Søren Torpegaard Bech,
direktør i Den Sociale Virksomhed,
Region Hovedstaden
Medlem af Velfærdsfabrikkens
Advisory Board

Citat
– Antoniett

“Jeg har altid ønsket mig en pik i julegave, for den kan man bare stikke ned i en kolbe og få det hurtigt overstået. Som pige har du ikke noget at stikke ud – der skal du over på et toilet.”

Kvinder, der bruger kørestol, og mennesker med dårlig balance, kan have svært ved at komme på toilettet – ikke mindst når de er uden for hjemmet på steder, hvor der ikke er tilgængelige toiletter. Kvinder har en særlig udfordring, fordi de ikke så let som mænd kan anvende f.eks. kateter, når de skal tisse – eller det kan føles grænseoverskridende at gøre det. Følgerne af udfordringen kan være, at de drikker for lidt væske og udvikler “selskabsblære” med risiko for blærebetændelse og inkontinens. Derudover bliver den enkelte udfordret socialt, idet usikkerhed og besvær omkring toiletbesøg, kan være en barriere for at deltage i aktiviteter med andre.

“At skabe produkter og løsninger, der både kan mestres og bruges er designerens fornemste opgave. Det kræver naturligvis, at brugerne er tæt på designprocessen, og at producenten gør sig umage med at inddrage og forstå brugerens liv, situation, behov og evt. handicap til udarbejdelse af en løsning, som giver frihed, glæde og mulighed for selv at bestemme over eget liv. Lykkes det, er det naturligvis en stor fordel for både bruger og producent – men det er samtidig en fordel for samfundet.”

Iben Højer Hansen,
Programleder i Dansk Design Center
Medlem af Velfærdsfabrikkens
Advisory Board

#10

Toiletudfordringen

#11

Navne og numre

Citat
– Frederik

“Det er meget svært for mig, når jeg er til fest og møder en person, som jeg har det godt med – men kommer hjem dagen efter og ikke kan huske navnet på vedkommende. Det er noget, som er meget irriterende ved ikke at kunne huske navne.”

Når du kæmper med at skrive og læse ord og tal, er det svært at holde kontakt med andre på sociale medier. Du kan ikke finde nye venner på Facebook, hvis du ikke kan stave deres navne. Så er du afhængig af, at den anden tilføjer dig som ven. Du får også nemt skrevet et forkert telefonnummer ned, og så kan du ikke få fat i folk. Når det er svært at skrive navne og numre korrekt ned, bliver det også sværere at genkalde sig dem og lære dem udenad. Det kan f.eks. komme til udtryk, når du går til volleyball og skal lære resten af holdets navne at kende. Især er det svært at huske specielle efternavne. Og når du er til fest, ville det være lettere at gøre indtryk på pigerne, hvis du kunne huske, hvad de hedder!

“Undersøg hvad der allerede findes – det kan være, at der kan videreudvikles på eksisterende løsninger. Der findes teknologier som kan genkende ansigter, og det er blevet en integreret del af f.eks. Facebook. Måske det kan sætte lidt tanker i gang hos jer. Held og lykke med det.”

– Anders Justian,
IT Project Manager i Living IT Lab
Medlem af Velfærdsfabrikkens
Advisory Board

Citat
– Jeppe

“Udfordringen betyder, at jeg kan have svært ved at have en direkte samtale med folk, jeg lige har mødt eller folk, som ikke har talt med mig i et stykke tid.”

Mennesker med talebesvær – og mennesker med kommunikative handicaps i det hele taget – kan have svært ved at kommunikere mundtligt med andre. Oplevelsen af at andre misforstår hvad du siger, fordi du ikke kan udtale ordene tydeligt, er frustrerende. Hvis du taler langsomt, kan du opleve, at den du taler med bliver utålmodig, antager at have forstået, hvad du vil sige, eller færdiggør sætningerne for dig. Udfordringen kan have store sociale konsekvenser, for den kan føre til, at den enkelte undgår at deltage i sociale sammenhænge for at blive fri for besværet med kommunikation.

“Samtale er det fælles kit, der skaber kontakt og binder os sammen i hverdagens fællesskaber – på job og privat. Du kommer nemt ‘udenfor’ og har svært ved at vise hvem du virkelig er, når du ikke kan kommunikere mundtligt som alle andre.”

– Rikke Sølvsten,
specialkonsulent i KL’s
Center for Velfærdsteknologi
Medlem af Velfærdsfabrikkens
Advisory Board

#12

Tal med mig

#13

Adgang til bus og tog

Citat
– Amalie

“Jeg benytter mig meget sjældent af offentlig transport, da det er ekstremt besværligt for mig på grund af mine hjælpemidler og mit handicap. Jeg bruger så meget energi på det, så jeg i stedet bliver nødt til at betale dobbelt så meget for handicapkørsel.”

Mennesker som har nedsat muskelkraft og dårlig balance kan have svært ved at komme ind og ud af offentlige transportmidler. Høje trin og mangel på noget at gribe fat i ved indgangen til bus eller tog kan afholde denne gruppe fra at bruge offentlig transport. Lifte ved dørene kan ikke altid betjenes uden brug af kræfter, og personlige hjælpemidler som en rollator kan være svære at få med ind. Andre transportformer som handicapkørsel opleves ikke altid som et godt alternativ, da de ofte kræver planlægning i god tid, giver lang ventetid og mindre mulighed for at være spontan. Én beskriver det som at føle sig “fanget i mit eget hjem”. Mobilitet er en forudsætning for at kunne have et aktivt liv med f.eks. uddannelse, job, fritidsaktiviteter og besøg hos familie og venner.

“At rejse og forflytte sig fra en plads til en anden er en central del i et moderne menneskes liv. At have mulighed for at gøre det af egen kraft og på egne præmisser er vigtig for individets selvstændighed og selvfølelse. I dag har mange i vores samfund ikke denne mulighed. Derfor er det et område med både udfordringer og potentiale, som fortjener vores energi og kreativitet.”

– Magnus Christensson,
Managing Partner i Social Square
Medlem af Velfærdsfabrikkens
Advisory Board

Mere end

80.000

danskere lever med følgerne efter en alvorlig ulykke.

Citat
– Rie

“Jeg kan slet ikke bruge talegenkendelse i dag. Hvis det blev lettere at bruge, kunne det godt blive relevant for mig at anvende det – især til længere tekster.”

Mange talegenkendelsesprogrammer fungerer ikke optimalt. Hvis du ikke kan udtale ord tilstrækkelig tydeligt, bliver det til volapyk i programmet. Mennesker med udtalebesvær oplever, at de f.eks. ikke kan indtale sms’er eller slå opslag op på Facebook. Det forhindrer dem i at få glæde af kommunikationsteknologier, som mange andre ubesværet anvender. Dermed er de afskåret fra at kommunikere på samme måde som andre unge. Udfordringen forstærkes af, at mange af de mennesker, som virkelig ville have glæde af velfungerende talegenkendelse, ikke er i stand til at benytte alternative inputteknologier som tastatur, mus, touch pad og touch screen.

“Hvis talegenkendelsesteknologi kunne forstå mennesker med talenedsættelse, ville vi både skabe øget deltagelse gennem bedre mulighed for at udtrykke sig i skrift og frihed til at styre omverdenen gennem talekommandoer.”

– Villads Bach Petersen,
konsulent i Socialt
Udviklingscenter SUS
Medlem af Velfærdsfabrikkens
Advisory Board

#14

Hvad sagde du?

#15

Sammen med andre

Citat
– Josefine

“Når du har et handicap, kommer du ofte til at overpræstere for at passe ind, både socialt og på studiet, og for ikke at være en belastning for din omgangskreds uden handicap. Det kan godt gøre, at du bliver lidt for fokuseret på, hvordan du skiller dig ud fra dine medstuderende og derfor undgår visse sociale situationer.”

Mennesker med f.eks. autisme, ADHD og ordblindhed kan opleve ubehag og social angst, når de er blandt mange mennesker, de ikke kender. Det opleves utrygt og mange mennesker på ét sted kan opleves forvirrende, kaotisk og angstprovokerende. Udfordringen betyder, at de siger nej til ting, som de egentlig gerne vil, men ikke tør, fordi de er bange for at være sammen med mange på én gang. Udfordringen handler også om at være bange for ikke at kunne præstere som andre og gøre det godt nok i andres øjne. Det kan fylde så meget, at de overpræsterer for at falde ind i “normalen”. Udfordringen formuleres af én som at “føle sig alene blandt mange.”

“Angsten for ikke at præstere som andre og ikke at høre til i fællesskabet kan føre til, at mennesker trækker sig fra samvær med andre. På den måde kommer den enkelte til at mangle fællesskabet og fællesskabet kommer til at mangle den forskellighed, der gør det til et ægte fællesskab.”

Rikke Sølvsten,
specialkonsulent i KL’s
Center for Velfærdsteknologi
Medlem af Velfærdsfabrikkens
Advisory Board

Citat
– Osman

“Jeg vil ikke isoleres. Men udfordringen kan isolere mig, når jeg skal ud i trafikken for at komme til sociale aktiviteter. Hvis der ikke er nogen til at hjælpe mig, kommer jeg ingen steder.”

Mennesker med synshandicap – både svagtseende og helt blinde – kan have svært ved at gå i en lige linie fra A til B. Udfordringen består i at holde en bestemt retning, hvis de går et sted, hvor der ikke er noget til at guide dem, som f.eks. kantsten eller ledelinier. Skal de for eksempel krydse en vej på den korteste måde, altså vinkelret, opstår udfordringen. I situationer som denne kan omgivelserne føles som en ørken uden pejlemærker. Udfordringen hindrer nogle mennesker med synshandicap i at komme rundt på egen hånd, ligesom det kan afholde nogle fra at deltage i aktiviteter som kræver, at de bevæger sig uden for velkendte ruter.

“Prøv at forestille dig, næste gang du skal krydse en vej, at du ikke kan kigge dig omkring og passe på cyklister og biler fra mange retninger – men at du i stedet skal gøre det med bind for øjne-ne. Ikke nogen rar tanke, men realiteten for mange som har et synshandicap. Det begrænser muligheden for at komme rundt ved egen kraft. Her er der mulig-hed for at sætte ny teknologi spil, så den giver mere bevægelsesfrihed og øger sikkerheden – og måske også for andre, som ikke har et synshandicap.”

– Søren Torpegaard Bech,
direktør i Den Sociale Virksomhed,
Region Hovedstaden
Medlem af Velfærdsfabrikkens
Advisory Board

#16

Kryds vejen

#17

How do you do?

Citat
– Jacob

“Jeg har altid haft svært ved at læse og skrive på dansk. Men at skulle gøre det på et andet sprog er helt umuligt for mig og mange andre. Jeg vil bo og arbejde i Danmark, men jeg vil også til konkurrence i min sport Western Riding i hele verden. Det er svært, når man ikke kan læse eller skrive på engelsk.”

Det er svært at lære fremmedsprog, når du er ung med ordblindhed. For når du har svært ved at lære dansk – at læse og skrive – er det så meget desto sværere at lære et fremmedsprog som f.eks. engelsk. Det gælder også for dem, der i almindelighed har svært ved sprog. Når du har svært ved at tilegne dig et verdenssprog som engelsk, bliver det svært at kommunikere med andre, f.eks. når du er ude at rejse og vil lære nye kulturer at kende. Og det kan gøre det sværere at få et job – både i Danmark og i udlandet – da det i dag mange steder tages for givet, at du kan engelsk.

“Når du skal tilegne dig ny læring og viden, er det vigtigt, at du har de mest optimale redskaber til din rådighed. Det skarpeste produkt er designet på en sådan måde, at det på alle måder er intuitivt at bruge og med brugergrænseflader, der er lette at tilgå og forstå. Brugeren skal selv kunne navigere og derved få succesoplevelser, som skaber lysten til at begive sig ud på flere og måske lidt mere komplicerede læringsrejser.”

– Iben Højer Hansen,
Programleder i Dansk Design Center
Medlem af Velfærdsfabrikkens
Advisory Board

Citat
– Lise

“For at kunne være ligestillet med dine medstuderende, er det vigtigt, at du har teknologiske muligheder og hjælpemidler – så kan du måske komme lige så langt som alle mulige andre. Jeg ville jo ikke gå på universitetet i dag, hvis jeg ikke havde mine oplæsningsprogrammer for eksempel. Hvis vi kan brede det ud til endnu flere, er der måske flere der kunne tage den uddannelse, som de drømmer om.”

Mennesker, som benytter hjælpeprogrammer på digitale enheder, er begrænset af måden, hvorpå det offentlige tildeler hjælpemidler. Personer med ordblindhed eller andre former for læsehandicap, som bruger tekstoplæsningsprogrammer, får som regel kun tildelt én computer med programmet af kommunen. Da programlicensen kun gælder én installation, kan de ikke få glæde af det på andre enheder som f.eks. tablet og mobiltelefon. Desuden kan programmerne ikke altid installeres på en valgfri digital enhed – du må klare dig med det kommunen vælger. I en “digital tidsalder” hvor computere, tablets og smartphones er en integreret del af dagligdagen, begrænser det denne gruppes mulighed for at benytte teknologierne på lige fod med alle andre – f.eks. i forbindelse med studie og sociale aktiviteter.

“I dag kan teknologi og digitale tjenester og produkter hjælpe individer og grupper af mennesker i deres liv. Men det kræver at systemer, tjenester og licenser er definerede ud fra de behov, ønsker og barrierer som menneskene, der skal bruge teknologien, har. I dag hjælper hjælpeprogrammerne ikke nok – hvad kan vi gøre for at gøre teknologien nemmere at bruge?”

– Søren Torpegaard Bech,
direktør i Den Sociale Virksomhed,
Region Hovedstaden
Medlem af Velfærdsfabrikkens
Advisory Board

#18

Digitale udfordringer

#19

Underviseren på pause

Citat
– Simone

“Da jeg tager en relativt høj dosis epilepsimedicin, kan det til tider være svært at holde fokus og være koncentreret i længere tid af gangen. Forelæsninger, hvor vi studerende bare skal sidde og lytte i store sale, er oftest problematiske. Det ender tit med, at jeg sidder i min egen verden og stirrer ud i luften og ikke får taget noter. Det er frustrerende, og jeg føler nogle gange, at jeg ikke er lige så god som de andre, og at jeg ikke egner mig til at gå på universitetet, selvom det er det, jeg gerne vil.”

Unge med forskellige former for kognitive funktionsnedsættelser oplever, at det er svært at nå at få det hele med, når de er til undervisning eller forelæsning. Unge som tager medicin, der har bivirkninger som svækker koncentrationsevnen, kan opleve samme udfordring. De har ofte lyst til at kunne sætte underviseren på pause og afspille det, der er blevet sagt igen, for at forstå det ordentligt. De oplever, at de bruger længere tid på at lære end andre, og nogle gange går undervisningen simpelthen for hurtigt. Det gør det trættende at gå i skole. De får mindre selvtillid og føler sig dårligere end andre, og er bange for at andre tror, at de er dumme, fordi de har brug for mere tid til at tilegne sig nyt stof.

“Denne udfordring er meget specifikt møntet på undervisning/forelæsning, og lægger op til at kunne tage undervisningen med hjem. Ikke kun som noter, men webcast og muligvis med et kooperativt tvist med andre studerende, hvor emner kan diskuteres og uddybes. Udfordringen er både meget specifik og kan nemt tænkes ind til mange andre målgrupper.”

– Jonas Holsbæk,
lektor på ergoterapeutuddannelsen
på Professionshøjskolen Metropol
Medlem af Velfærdsfabrikkens
Advisory Board

Citat
– Sarah

“Da jeg af natur er et meget impulsivt menneske, kan der opstå store udfordringer, hvis lysten til et cafébesøg opstår. Rigtig mange caféer er ikke tilgængelige for kørestole på trods af, at der lige foran indgangen er en handicapparkeringsplads. Så jeg er ‘forvist’ til udendørsservering eller caféer i storcentre.”

Mennesker med bevægelseshandicap – herunder kørestolsbrugere – møder dagligt fysiske barrierer som f.eks. trappetrin, kantsten, smalle døre og for små elevatorer, som hindrer dem i at bevæge sig rundt på lige fod med andre. En del er derfor afhængige af hjælp fra en ledsager eller hjælper, når de skal ud og købe ind, i svømmehallen, på restaurant, i byen eller på ferie. Udfordringen har økonomiske konsekvenser for den enkelte, idet der i mange tilfælde følger ekstraudgifter til ledsagerens entrébilletter og forplejning med. Én beskriver det at skulle ud som “et kæmpe bjerg af forhindringer”. Udfordringen medfører forringet livskvalitet, fordi de oplever sig socialt isoleret og har følelsen af ikke at kunne klare sig selv.

“Graden af et menneskes handicap afhænger i høj grad af samfundets fysiske tilgængelighed. Ved at hæve samfundets fysiske miljø til et niveau hvor alle, uanset funktionsnedsættelse, kan færdes selvstændigt, styrker vi ikke blot det enkelte menneske, men også samfundet som helhed.”

– Jeanette Strøm,
professionsbachelor
i Innovation & entrepreneurship
Medlem af Velfærdsfabrikkens
Advisory Board

#20

Ingen adgang

Om Velfærdsfabrikken

Velfærdsfabrikken er et innovationsprojekt, der har til formål at forbedre co-creation mellem unge med handicap og virksomheder gennem udvikling af teknologiske løsninger, der gør hverdag og social deltagelse med handicap nemmere. Det er Velfærdsfabrikkens mål, at unge og virksomheder sammen udvikler og tester prototyper på produkter eller services, som når så langt i udviklingen, at de medvirkende virksomheder efterfølgende kan færdigudvikle og markedsføre dem.

En af de grundlæggende idéer bag projektet er, at unge med handicap ikke blot skal være brugere af velfærdsteknologi, men i langt højere grad også bør ses som en afgørende ressource i udviklingen af disse teknologier. Velfærdsfabrikken vil derfor i praksis afprøve rammerne for hvordan unge med handicap aktivt kan blive medskabere af løsninger, som kan komme dem selv og andre unge med handicap til gavn. I Velfærdsfabrikken inviteres private og offentlige virksomheder til at arbejde sammen med unge mennesker med handicap. Disse grupper skal med udgangspunkt i de unges konkrete velfærdsudfordringer samskabe idéer og prototyper til nye produkter eller services, som kan gøre en forskel i de unges liv.

For at sikre den faglige kvalitet i Velfærdsfabrikkens arbejde, har projektet tilknyttet et Advisory Board. Advisory Boardet er et fagligt panel af mennesker med viden om bl.a. handicap, velfærdsteknologi, produktudvikling, design, innovation og iværksætteri fra både det private og det offentlige. Advisory Boardet har udvalgt de 20 udfordringer, som præsenteres i dette katalog, ud af en større pulje udfordringer, som Velfærdsfabrikken har indsamlet blandt unge med handicap på en række workshops i hele landet. Udfordringerne er blevet udvalgt med udgangspunkt i de største potentialer inden for temaerne innovation, skalerbarhed og værdi for brugeren.

Velfærdsfabrikken er et toårigt projekt, som Sammenslutningen af Unge Med Handicap står for i samarbejde med Teknologisk Institut. De almennyttige fonde Villum Fonden og Velux Fonden har finansieret projektet.

Læs mere på
www.velfærdsfabrikken.dk